

A Teleki-Énekeskönyv.

— Barakonyi Ferencz költeményei. —

ÖTÖDIK KÖZLEMÉNY.

34.

Alia.

Egyéb rab azt hallván, hogy az ajtó zörög,
Mingyárást elijed szegény s úgy könyörög ;
Én pedig azt hallván, hogy az sok kolcs zörög,
Örülvén, reptülök, mert szívem nem retteg.

Nem félem birónak kemény ítéletit, 5
Sem álnok peresnek hamis feleletit,
Sem kegyetlen hóhér éles kardja élit,
Ki szokta fogyni szegény rabok éltit.

Sententia helyett mondott édes szót,
Perpatvar helyében ad sok ezer csókot, 10
Engem tömlöczében ki tartani szokott,
Már nekem szegénynek szabadságot adott.

Rekesztve hogy volnék egy friss palotában,
Jöve titkon hozzám gyenge rokolyában
Júlia az lelkem, kiről víg voltomban 15
Ez verseket írák ugyanaz órában.

Finis.

35.

Édes Júliám, gyenge violám,
Piros rózsácskám, majoránnácskám,
Szép természetű és jókedvű, szolló madárkám,
Szállj bátran én kezemre,
Hozz örömet én szívemre, 5
Semmit ne félj, édes solymocskám.

Vajha kezemre egy madár szállna,
 Kivel engemet megvigasztalna,
 Azzal az én bús szívemre örömet hozna!
 Szép tollait tapogatnám, 10
 Orczáját is megcsókolnám,
 Nagy békével elbocsátanám.

Sugár szárnyaid mely szép hegyesek,
 Piros ajakid, kire csak égek,
 Derekadat szép tollaid befogta neked, 15
 Szárnyaid szép fejérek,
 Értetted csak halok s veszek,
 Éjjel-nappal fővök, epedek.

Édes . . . szánj meg engemet,
 Kérlek, ne kívánd veszedelmemet, 20
 Vigasztald meg én árva, búlátott szívemet.
 Élj vigan, szép asszonykám,
 Ne bánkódjál, édes rózsám,
 Áldjon Isten sok jóval, Nimfám.

Finis.

36.

Alia.

Oh gyönyörűséges édes kis Juditkám,
 Kláris szép ajakú kedves aranyalmám,
 Vidám tekintetű édes Angelikám,
 Vigasztalj, hadd éljek gyönyörű szép rózsám.

Mert te szép személyed kedvesebb rubintnál, 8
 Aranynál, ezüstinél, kedvesb drága kőnél,
 Mind feljebb becsüllöm szép termeted ennél,
 Libánus hegyénél és szép Biblis viznél.

.....

37.

Alia.

Minap láttam épült egy szép virágos kert,
 Melynek Vénus arany-, gyöngyből mostan falat vert,
 Melynek virágjára vajha tehetnék szert,
 Fogadnám, nem innám soha bú hozó sert.

Rózsából plántálván van abban egy berek, 5
 Nem bántják virágját annak hideg derek,
 Mert környüle forog az szerencse-kerek,
 Bizvást nyughatnak, járhatnak ott hát az bágyadt erek.

Szelid, engedelmes, galamb természetű,
 Szerelemre hajlott, hegyes szemöldökű, 10
 Sok szívet hozzá von, mert mosolygó szemű,
 Elhitttem bizonynyal, hogy kegyelmes szívű.

Sok istenasszonyt ez szépséggel haladott,
 Gyenge fejérséggel megcsalta az holdot,
 Melynek kebeléből ha vehetnék zsoldot 15
 Mutass ebben módot, bár szálljak föld boltot.

Kövéрке, édeske, mint az szép, kicsin fűrj,
 Gyönyörúségeért mindent lelkem eltür,
 Élteért halálom örömet által tür,
 Édes melyecskéje olyan, mint rakott csűr. 20

Nevedet, úgy hallom, neked, hogy Erzsébet,
 Múzsák seregiben ki méltán beléphet,
 Mert régulta szemem nem látott ily szépet,
 Áldott az a férfi, ki nyerhet ily képet.

Lelkem csak azon kér, ezért ne szidj s átkozz, 25
 Szomorú éltemtől, hogy ezért meg ne fossz.
 Egy kevés örömet inkább szívemre hozz,
 Gyönyörű sok jókban édesem rám is ossz.

Finis.

38.

Alia.

Holt eleven járó,	Ime az poéták,	10
Gyászt magán viselő,	Hát igazán írják,	
Zengedező méhecske,	Hogy kevés öröm után	
Hol van régi kedve?	Bánat következő,	
Elmult az ő tőle,	Örömök elűző	5
Mert csak kesereg szive.	Napok viszont fordulnak;	15
Elmult az ő tőle,	Mely két egyenlőnek	
Mert kesereg szive;	Vállása kettőnek:	
Gyászt visel holtig érte.	Egymástól nem szakadnak.	

De mikor az napnak
 És az fényes holdnak 20
 Megszűnik ő világa :
 Akkor én szívemnek,
 Annak gyötrelmének
 Leszen megnyugovása ;
 Melyért szívem gyásza 25
 Keserven óhajtva
 Lesz rajtam maradása.

.....

39.

Alia.

Drága személyedért hát én hova legyek,
 Mire vessem fejem, hogy kínban ne éljek?
 Bizony nincs oly próba, kire rá nem megyek,
 Ezzel enyhítője légy te is tüzemnek.

Nem külömben most is sokszor az kegyesség, 5
 Sokat sokra viszen az asszonyi szépség,
 Kirül sok példákat számlálnom nem szükség,
 Mert senkinél nincsen arrul semmi kétség.

Egy szóval valami dicsíretre méltó,
 Szép asszonyságodhoz, az megláthatandó, 10
 Szépség és ékesség, kegyesség, ékes szó,
 Ifjak lábainak készítettett béklyó.

Eleven nem volna, az ki nem kívánna,
 Veled mulatozni ottan kész nem volna ;
 Mert mikor előmben állasz, mint egy páva, 15
 Kegyes tekintetteddel mosolyogdogálva :

Könyörülj már rajtam, meggyőzött rabodon,
 Lám megadta magát, te kötötted karon,
 Azért te személyed foglyul tartja lánczon,
 Ne légy hát gyilkosa, essék szived azon. 20

Ez verseket íram szépséged kedveért,
 Hozzám való régi, jó akaratodért,
 Ez egynehány szócskát íram csak amazért,
 Hogy varró-ládádban tartsd emlékezetért.

Finis.

40.

Alia.

Szándéka szívemnek meg nem elégíthet,
 Engem szép személyed oly igen hiteget,
 Az te szép termeted engem felgerjesztett,
 Engedd meg édesem, hadd öledben üljek.

Én fáradt testemet hadd nyugothassam meg, 5
 Messzül jött ifjunak csak az éjjel adj helyt,
 Az mely jóvoltodért neved becsületesb,
 Sőt mások előtt is sokkal inkább kedvesb.

Szánj meg édes lelkem, láss hozzám jó móddal,
 Orvosolj meg engem édes szavaiddal, 10
 Vékony két karocskádat vedd nyakamon által,
 Talán megvidulnék, — csak láss hozzám hamar.

.....

41.

Alia.

Vagyon-e szívem szándéko-	Az hol neked így felelnek:	
ba[n],	Jöjj be édes lelkem,	
Hogy befogadj engem?	Nem leszen ott utálatos	
Hol gerjeszti te szivedet	Higyjen én személyem,	10
Ott nézd szerelmedet;	De sőt inkább apolgtatják	
Vidd el innét köntösödöt,	Ragyagó két szemem,	5
Mit próbálgatsz engem!	Mert megvidul mindenestől	
	Keseredett szívem.	

42.

Alia.

Hogy ágyamból, mély álmimból reggel serkenék,
 A szép hajnal pirossággal' elé állapék,
 Ő világa, sárgasága előmben tűnék,
 Monda: szegény, árva legény neked kárt tevék.

Mert hamarébb, sokkal elébb szoktam eljönni, 5
 Mély álmidből, nyugalmidből felé[br]jeszteni,
 Hogysem szived, kellő kedved kívánta te[nn]i,
 De eredj be a kis kertbe új eget venni.

Elébb menvén és tekéntvén búmat enyhitém,
 Szép mezei dicsőségét környül tekéntvén, 10
 Harmat vizzel, mint szép gyöngygyel minden élesztvén,
 Földen pázsit, mint zöld kárpit vala terjesztvén.

43.

Alia.

Hajnal vitorláján, arany színü szárnyán
 Minap láték egy tündért, kit mindjárt kedvelék,
 Hogy előmben lépék édes ábrázatjáért.
 Gyengén hozzám csapa, szárnyával megsújta,
 Alig érzék bennem vért. 5

Egyedül ijedék, mégis hozzá szólék;
 Kezében egy szép rózsza, azt is ide nyújtja,
 Magát is ajánlá, hát gyönyörü illatja.
 Nekem adta magát, ne keressem mását,
 Kezét hittel beadta. 10

44.

**Versek az elírt vármegyékrül, kiket Moldvában
 utolszor beküldtenek Kolozsvár s az két Szolnokról.**

[1658].

Az elírt vármegyék egymás közt sibognak,
 Nagy félelmes szível titkon tanácskoznak.
 Megemlitik útját az köves Ojtoznak,
 Mineműt szemekkel soha nem láttanak.
 Meghányták az kövek terhes szekereket, 5
 Épségben nem hagytak csak egy kerekeket;
 Sokak gorombául elhányták terheket,
 Az melyért koplalás követi tetteket.
 Mint egerek egykor gyűlést hirdettek volt,
 Hogy macska nyakára kötnének harangot, 10
 Tartottak magokban ilyforma tanácsot,
 Ki felkötné végre, nem találkozhatott.
 Ők is egymás között ily végezést tettek,
 Hogy bolondság volt, hogy csak enny[ien] eljüttek,
 Több vármegyékből is hogy el nem küldettek, 15
 Tulajdon tettekkel másokat mentettek.
 Mert azelőtt nekik volt oly szabadságok,
 Hadakozni hogyha el nem ment királyok,

Ők is el nem mentek, még sem volt bántások,
 De már az markokban szakadt igazságok. 20
 Félő, ezután is hogy így lesz az dolog,
 Válagatva megyen lovassal az gyalog,
 Jó privilégium hátod megett forog,
 Azért az parasztság nem keveset morog.
 Vármegyei urak, felette nagy vétek, 25
 Hogy otthon lappangtak esküdt feleségtek,
 Nem azzal terjedne híretek s nevetek,
 Hanem hogy az hadban fénylenék fegyvertek.
 Egynehány rossz zsoldost az főrend felültet,
 Megmarad házánál az sok rozsnak mellett, 30
 Közrend, nemes ember zsoldosáért fizet,
 Ekképpen csalják meg az jó fejedelmet.
 Az országnak javán, zsirosán ők laknak,
 Számatalan az száma sok gazdagságoknak,
 Számát elig tudják sok rend marhájoknak, 35
 Magokat megvonván, mégis honn maradnak.
 Könnyen nevelt testek fél az golyóbistól,
 Taraczkok és ágyuk nagy roppanásoktól,
 Irtózik az vérek ellenség nyilától,
 Egészséges dolog félni az haláltól. 40
 Ez táborozásban az kik most zsoldosak
 Jüttenek, kérkednek, beszédben hazugok,
 Az hazaszökésben hogyha volna módjok,
 Nem néznének arra, mint áll határfájok.
 Az olyan zsoldosnak 45
 Tiszte hire nélkül ta
 Az ilyen koporsó ke
 Holott szokott járni
 Ha kinek zsoldosa az ha
 Hir lecsendesedvén az 50
 Azután közöttek ken
 Ki honnmaradásban
 Kiválasztom ebből mi
 Kik nem csak hisz
 Szűnjél az ellenség 55
 Szeretni ki szokott
 Irtam ez verseket az
 Mikor bort nem l
 Ezen júniusnak 21[-ed napján],
 Ezerhatszázöt[ven fölött nyolczban járván]. 60

45.

Bánati szívemnek, nyomorult fejemnek
 Naponként, óránként, úgy látom csak júnek,
 Sirással gyötörnek, majd megemésztenek.
 Kivánnám, bár már reá[m] az egek esnének.

Oh keserves gyászra jutott szegény fejem, 5
 Sűrű jajra, búra hozattott igyem,
 Holott már csak jaj szó mind napom és éjem,
 Mert nem tud egyebet keseredett szívem.

Reménytelen eset búmnak orvoslója,
 Istenem már ki leszen szívem gyógyítója, 10
 Mert az, ki szívemnek volna orvoslója,
 Orvosolni talám az nem is akarja.

Boldogtalanságom, kinom az neveli,
 Hozzá hűségemet, hogy el nem hiheti.
 Azok közül való vagyok, ú azt véli, 15
 Kiknek regestromban vala hamis hiti.

[Ám] sokáig éljen a megtörődött szű,

A nem adta volna Isten személyedet
 Látnom azzal együtt szép, gyenge testedet,
 Gerlicze módjára dagadó melledet, 20
 Mert csak az vötte el eszemet, kedvemet.

Lásd meg azért szívem, szánj meg már kegyesen,
 Hítesse [el] véled hűségemet Isten,
 Kéért kérem Istent sokáig éltesen,
 Áldozatot neki szívem holtig teszen. 25

Indulj édes versem kedvelt asszonyodhoz,
 Mint világi jóknál legkedvesb jómhoz,
 Ki noha szívemre csak jajt, siralmat hoz,
 De mégis én szívem csak vágyódik ahoz.

Vidd meg követségem s hited el, hogy rabja 30
 Vagyok, lézsek s lenni kívánok szolgája,
 Mert égeti szívem szerelmének lángja;
 Köszöntséd ily szókkal hűségem ajánlva:

Idvöz légy éltemnek szép, édes temjényje,
 Az én szívemnek világos, szép fénye, 35
 Él, élj, élj sokáig kedves napom fénye,
 Egy napnak is búdra ne jusson fel éje.

Egészséggel én bús szívem vidámsága,
Lelkemnek, szívemnek édes kívánsága,
Mert te vagy éltémnek minden boldogsága, 40
Idvöz légy szívemnek kívánt szép csillaga.

Idvöz légy szívemnek ékes violája,
Jó illatú, kedves, kinyilt szép rózsája,
Mert azoknál szívem édesb mellyed tája,
Ki miatt szívemnek vagyon mostan bújja. 45

Ha nem könnyebbithedd súlyos nyavalyámat,
Ne nehezítsd kérlek nehéz rabságomat,
Mert csak régen óhajt szívem orvosomat,
Kéért adja Isten kívánt jóvaidat.

Szerelmedre meggyúlt s fellobbant szívemet, 50
Hogy ha nem oltod is lángaló tüzeimet
Akár csak vedd kedven ez néhány versemet.

Apendix.

Gyöngynél kedvesb rózsám	Mert azokra hinteget,	75
Oh már fordulj hozzám,	Készét szemei[m]nek,	
Búmnak orvoslója, 55	Kegyes személyének,	
Mert csak te vagy az lám,	Szemlélésére lépet.	
Nálad van egy éltém		
Boldogító órám,	Oh szivek gyászára,	
Rólad boldogságom	Szemek siralm[á]ra 80	
Áradhat, lám, reám. 60	Plántált ékes rózsaszál,	
	Kiben kegyességnél,	
Bánatos jajszóra,	Rózsai szépségnél	
Holtig való gyászra	Senki semmit nem talál,	
Kinyilt mosolygó rózsza,	Mert Júlia képe, 85	
Sűrű könnyvezésre	Heléna szépsége	
S csak jajveszéklésre 65	Kegyes személyében áll.	
Indító violácska,		
Ki egyebet jajnál,	Nincs oly okos és szép,	
Ohajtozó szóknál	Kinek ez angyalkép	
Nem hozhat mind azokra.	Ne tessék ez világon, 90	
	Nincs oly fene tigris	
Rettenetes mérget, 70	S olyan mérges Áspis,	
Szíbeli gyötrelmet,	Ki neki ne szolgáljon.	
Bút, bánatot, sérelmet,	Nincs világi szépség,	
Halálhozó lépet,	Élet, gyönyörűség, 95	
Szemei, mint mézet,	Szeméye kívül látom.	

Mert kegyességével, Ékes természetével Ó Medeát megdúlta, Lukréczia képét, 100 Lída szép személyét Szépsége felyül multa. Nincs ég alatt oly szép S nem volt soha oly kép, Az ki ezt meghaladta. 105	Zörgő, szép forrásnál, Sebes patakoknál 125 Sebesben foly szép hired. Mint szép természeted, Ékes beszédidet Neveli kegyességed. Csudálkozván nézi, 130 Minden ki szemléli Te kegyes tekinteted.
Ennek szépségeért, Kegyes természetéért Éneas ha most élne: Régen halálos bajt, Hogy érthetne csak jót 110 Vitt volna [érette]. Csakhogy kegyességgel, Reá nézésével Lenne hosszú élete.	Sírván óhajtoznak, Csak tégedet szánnak, Hogy szerencsétlenül, 135 Mint sebes szélvész közt, Tengernek habja közt Élsz világi jók nélkül. Majd meghervadsz S elmul s virágod is elhull, 140 Világod ok nélkül.
Istenasszonyokhoz, 116 Világi nimfákhoz Hasonló természeted; Minden ékességet, Világi szépséget Felyülmult kegyességed. 120 Mint ezt megmutatja Ajakad nyílása S mosolygó két szép szemed.	Angyali szépséget, Mennyei szép képet Mutató ábrázatod. Noha óhajtással, 145 Sok panaszszal s búval Jaj ki kár, hogy hervasztod, Noha sirással is, Az kit nem látnak is Szemedet áztatod. 150

Kévánságod szerént
S szívedbeli nagy ként
Orvosolja meg Isten
És hogy virágozzál,
De meg ne hirvadjál 155
Szíből kévánom s hiszem
Búd, bánatod és kárt,
Siralmot s nyavalyát
Nehogy engedjen Isten.
Téged szerencsésen, 160
Hogy Isten éltessen
Szívem csak azt kívánja.

Finis.

46.

Kegyességnek kipe most lípik előmben,
Vénus szíp szemilit láttam szemiliben,
Szivem ellankada reá nízisiben,
Lelkemnek mert csak ő [sz]ép gyönyörűsége.

Angyali ábrázat viselő Asszonykám, 5
Circét szípsigeddal ki meghaladtad, lám,
Kegyessiged mutasd már valaha hozzám,
Ne kinozd így ítem, édes kinyílt rózsám.

Teljes tekinteted épen csak kegyesség, 10
Gyenge ábrázatod csak szemírmertesség,
Szemeid csak merő, ép tökiletesség,
Szivedben nem lakik hát a' kegyetlenség.

Az te szíp személyed az mely szem nem látta, 15
Kárt vallott az az szem, maradt könnyhullásba,
Noha sok ke[gye]seknek voltál siralmára,
Sok vig [ke]dvű szivnek holtáig gyászá[ra].

Finis.

47.

Nincs nagyobb gyötrelmem, Ez attul fosztatik
Mint titkolt szerelem Szegény el titetik, 20
Felgerjedett szivekben, Melyben szive megnyugszik.
Az mely rövidebb czélt Mivel nagy kedvesen,
Búsult embernek vét 5 Titkon, szerelmesen,
Szerencsétlen élteben. Kegyelmissen fogadott.

Annak az fájdalma, Szánj meg én Istenem, 25
Baja és nagy kinja, Ki ezen gyötrelmen
Hogy fájlalni sem meri. Keserves busulással
Íktelen vig kedvet 10 Öldöz most miattam,
Miltó sirás helyett Melyet megsirattam
Kell szegínnék tetetni. Keserves óhajtással. 30

Azzal együtt élni, Ez vegye ez verset
Keservesen túrni, Papirosra esett,
Az kitől kívánt megválni. 15 Szemeimbül könyveim,
Aztat apolgatni, Az, ki bús szivemet
Ölelni, csókolni, Szánja in igyemet 35
Az kiirt kívánt meghalni. Keserves életemet.

Finis.

48.

Jajszónál egyebet már én szívem nem tud,
Jajgat, mint mezőben sastul üzetett lud.

Jaj, búmra virradtak keserves napjaim,
Sűrű könnyhullásra juttatott óráim.

Jaj, óhajtásimmal teljes hegyek, völgyek, 5
Ugy tetszik csak jajszót csepegnek az egek.

Jaj, nyavalyás fejem, hogy esél ily törben
S ki lesz már orvosom e nagy gyötrel[memben].

Jaj, im, minden állat szánja nyavalyádot, 10
Valamely hallhatja sok óhajtásidot.

Jaj, soha nem hittem, hogy esem ily törben,
Ily szübeli jajszót hozott m[é]ly sebekben.

Jaj, foházkodással töltem már életemet,
Mert nincs ki gyógyítsa megsebhedt szívemet.

Jaj, életemet már nem tartom életnek, 15
Hanem csak emésztő tüzemnek s mirgemnek.

Jaj, remíntelenül esett siralmas seb,
Kinél már nem lehet soha keservejobb.

Jaj, életem helyiben lenne bár halálom
Már de én halálom fut előlem, látom. 20

Jaj nékem hát immár nyomorult veszettnek,
Szíviben, lelkiben megsebhedt sebesnek.

Jaj, csak már mindéltig csak jajszó kenyérem
Ezzel áldott Isten, hogy életemig nyeljem.

Finis.

49.

Alia.

Térj meg már bujdosásidból
És már egyszer szabadulj
Búval emésztődött elme.
Nincsen semmi haszon már,
Csak szivedben esik kár. 5
Megfordulhat még az szél,
Eltávozhat az veszély,
Csak il[j s lgy] jó remínsígben.

Mert az hű szeretőknek
 Nincs más élte senkinek, 10
 Egyedül csak az remínség.
 Így remínlett bús szívem,
 Lígy hát jó remínségben.
 Használhat az óhajtás,
 Az szübeli könyhullás, 15
 A szerelem nyerísiben.

Mondják, nehíz az katona kenyír,
 Mert nem tudja ki veszt s ki nyer.
 Fejit nagy próbára veti,
 De nehezebb, ki szeretni mír, 20
 Kit Isten azzal megvér,
 Éget az tűz, az mely nem ér,
 Bennünk penig az nemes vér,
 Meg kell az szúnek emísztdni.

Boldog tehát, ki távol jár, 25
 Bú nélkül ilni akar
 Az szerelem nyerísiben.
 Főképen ha mint engem,
 Ki bútul emésztetem,
 Gyakran tőrben ejtetek 30
 Van rabságban de éltet
 Így kell már élnem szú nélkül.

Ha az nincs, fogadj Isten,
 Az ha tüled idegen,
 Kinek adandod szivedet, 35
 Tartsd || elrejtve kedvedet,
 Senkinek se jelentsed,
 Találsz szállást testednek,
 Helye líszen árva fejednek.
 Meghal már az irigységben. 40

Erdélyi Pál.